

Nr 24.

Kungl. Maj:ts nådliga proposition till riksdagen angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente); given Stockholms slott den 31 december 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor A och B vid statsrådsprotokollet fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
31 december 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
BRANTING,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN.

Departementschefen, statsrådet Nilson, anhöll härefter att få underställa Kungl. Maj:ts förnyade prövning ett av arméförvaltningens civila departement med underdånig skrivelse den 16 december 1916 överlämnat förslag till reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt anförde därvid följande:

Ärendet inför
1914 och 1915
års riksdagar.

»I anledning av en utav Kungl. Maj:t därom i proposition nr 265 gjord framställning beslöt 1914 års senare riksdag bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vid riksdagens skrivelse i ämnet den 19 augusti 1914 (nr 183) fogade förslag, utfärda reglemente för arméns avlöning under krigstjänstgöringstid samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 4 och 6 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906. I nämnda skrivelse anförde riksdagen bland annat, att riksdagen i anledning av vissa i skrivelsen närmare omförmälda förhållanden ansett reglementet böra erhålla en provisorisk karaktär och utfärdas att gälla endast till

och med utgången av år 1915 och att tillfälle borde beredas 1915 års riksdag att taga ärendet under förnyad och definitiv prövning.

Sedan Kungl. Maj:t i överensstämmelse med detta riksdagens beslut för 1915 års riksdag framlagt förnyat förslag i frågan (proposition nr 172), anmälde riksdagen uti skrivelse den 27 maj 1915 (nr 170), att på grund av den sena tidpunkt, varå förslaget blivit för riksdagen framlagt, det ej varit riksdagen möjligt att ägna detsamma den ingående prövning och detaljgranskning, som annars bort komma förslaget till del, och hade riksdagen i betraktande härav ej ansett sig kunna antaga detsamma till definitiv fastställelse. Emellertid erbjöde det då föreliggande förslaget enligt riksdagens förmenande i så många avseenden förbättringar i jämförelse med det förslag, som förelagts 1914 års senare riksdag, att riksdagen ansett sig böra antaga detsamma, under förutsättning att det erhöles en provisorisk karaktär och utfärdades att gälla till och med utgången av år 1916. Samtidigt ville riksdagen också uttala den förväntan, att tillfälle måtte i god tid beredas 1916 års riksdag att taga ärendet under förnyad och definitiv prövning. På grund härav ävensom i anledning av vissa av riksdagen gjorda uttalanden rörande övergången till de i reglementet intagna bestämmelserna hade riksdagen

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vid skrivelsen fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906, att gälla till och med utgången av år 1916;

dels ock medgivit Kungl. Maj:t rätt att bestämma dagen för omfördälda reglementes ikraftträdande; dock att beträffande övergången till de i reglementet intagna bestämmelserna skulle gälla:

att krigslönen till konstituerad vice korpral eller menig värnpliktig, vilken under återstoden av år 1915 tjänstgjorde vid mobiliserat truppförband, skulle, oberoende av reglementets föreskrifter, under den tid av år 1915, inkallelsen omfattade, utgå med 8 kronor 10 öre för termin;

att mobiliserat truppförband tillhörande menig volontär, som enligt reglementet vore berättigad till krigslön, skulle intill 1915 års slut åtnjuta sådan med nyss angivet belopp; men

att, därest allmän mobilisering bleve anbefalld, reglementet skulle i dess helhet lända till efterrättelse.

Vid underdånig anmälan den 11 juni 1915 av riksdagens förenämnda skrivelse beslöt Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med de av riksdagen granskade förslagen, utfärda dels reglemente för avlöning

vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente), dels ock kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906, och skulle nämnda reglemente och kungörelse träda i kraft den 1 augusti 1915 och gälla tillsvidare till och med utgången av år 1916. Beträffande övergången till de i krigsavlöningsreglementet intagna bestämmelserna skulle gälla vad riksdagen därom beslutat.

Kungl. Maj:ts
proposition
till 1916 års
riksdag.

Då ärendet, jämlikt riksdagens därom gjorda uttalande, skulle för förnyad och definitiv prövning framläggas för 1916 års riksdag, anmodade dåvarande statsrådet och chefen för lantförsvarsdepartementet den 7 september 1915 arméförvaltningens civila departement att före årets utgång avgiva yttrande, huruvida enligt den erfarenhet, som vunnits vid tillämpningen av det den 11 juni 1915 fastställda krigsavlöningsreglementet, någon ändring i reglementets bestämmelser funnes vara av behovet påkallad.

Med anledning härav avgav civila departementet den 20 december 1915 utlåtande i ämnet samt meddelade därvid, att departementet, efter att hava inhämtat yttranden av militärbefälhavaren på Gottland och cheferna för de honom underlydande krigskassaavdelningarna nr 17, 48, 76 och 116 ävensom av arméförvaltningens revision, kommit till den uppfattningen, att vissa mindre ändringar i § 4 mom. 3, § 14 mom. 1 samt §§ 22, 23 och 24 i då gällande krigsavlöningsreglemente syntes departementet vara av behovet påkallade.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 31 mars 1916 fann departementschefen sig böra i huvudsak tillstyrka de av civila departementet i nyssnämnda §§ föreslagna jämkningarna. I övrigt syntes några ändringar i det för riksdagen förut framlagda förslaget icke erforderliga.

I enlighet härmed avläts till riksdagen proposition (nr 125) om bemyndigande för Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vid statsrådsprotokollet fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.

1916 års riks-
dags beslut.

Uti skrivelse den 13 juni 1916 (nr 216) anmälde riksdagen, att riksdagen, som i samband med den kungl. propositionen till behandling förehaft dels två inom riksdagen i ärendet väckta motioner (nr 268 och 269) dels ock en till vederbörande utskott från riksdagens militieombudsman inkommen framställning i ämnet, ansett, att det föreliggande förslaget jämväl denna gång endast borde erhålla provisorisk karaktär samt utfärdas

att gälla till och med utgången av år 1917. I detta sammanhang ville riksdagen även uttala sin förväntan, att tillfälle måtte beredas 1917 års riksdag att i god tid taga ärendet under förnyad och definitiv prövning.

De av Kungl. Maj:ts vidtagna ändringarna i reglementets § 4 mom. 3, § 14 mom. 1 samt §§ 22, 23 och 24 hade icke givit riksdagen anledning till erinran.

Med avseende å de i förenämnda motioner framhållna synpunkter och önskemål hade det ej varit riksdagen möjligt att ägna samtliga där berörda spörsmål den noggranna prövning, som erfordrades. Endast i vissa delar hade riksdagen ansett sig böra göra vissa uttalanden och vidtaga vissa ändringar, för vilka jag strax skall redogöra. Beträffande de i motionerna i övrigt anförda synpunkter förutsatte riksdagen, att dessa från Kungl. Maj:ts sida behörigen uppmärksammades vid framläggande av nytt förslag till krigsavlöningsreglemente för armén.

Den av riksdagens militieombudsman avgivna skrivelsen hade riksdagen funnit beaktansvärd, och förutsatte riksdagen, att Kungl. Maj:ts vid framläggande av nytt förslag i ämnet upptoge jämväl de av militieombudsmannen anförda synpunkter till vederbörlig omprövning.

I anledning av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och de i ämnet väckta motionerna hade riksdagen emellertid ansett sig böra göra följande uttalanden och vidtaga följande ändringar.

Vad först anginge det föreliggande förslaget till krigsavlöningsreglemente, ägde enligt § 4 mom. 2 värnpliktig rätt åtnjuta kostnadsfri tjänstledighetsresa enligt reglementet för militärtransporter på järnväg. Riksdagen måste finna denna bestämmelse böra tolkas så, att den avsåge icke endast en utan samtliga i vederbörlig ordning beviljade tjänstledighetsresor, och hade riksdagen, som under sådant förhållande ansett sig böra inskränka sig till detta uttalande, icke funnit anledning att i överensstämmelse med den därom uti en av de avgivna motionerna gjorda framställningen vidtaga någon ändring i reglementets avfattning.

Beträffande ett i samma motion framlagt förslag om intagande i krigsavlöningsreglementet av sådana bestämmelser, att den värnpliktig tillkommande krigslön skulle till honom oavkortad utbetalas, hade riksdagen funnit billighetsskäl tala för en sådan anordning och förty i det föreliggande reglementsförslaget mellan dess §§ 15 och 16 beslutat införande av en ny paragraf, § 16, däri stadgades, att krigslön, som jämlikt förevarande reglemente tillkomme värnpliktig, icke finge för gäld tagas i mät.

Vid granskning av § 19 i det föreliggande förslaget hade riksdagen funnit därvarande bestämmelse kunna tolkas så, att stabskvartersbidrag

åtnjöttes av i sagda § närmare omförmälda personer, oberoende därav, om de haft i paragrafen avsedda kostnader eller icke. Då detta icke enligt riksdagens uppfattning syntes vara meningen, hade riksdagen funnit lämpligt vidtaga viss ändring, avseende att förebygga en sådan tolkning.

Beträffande slutligen förslaget till ändrad lydelse av vissa §§ i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig hade i den andra förenämnda motionen framhållits önskvärdheten av vissa förtydliganden av bestämmelserna rörande portion och portionsersättning. Riksdagen, som anslutit sig till motionärens uppfattning i frågan, hade till § 3 i sagda förslag beslutat antaga ett tillägg av innehåll, att portion skulle vara av likartad beskaffenhet för samtliga portionstagare.

I anslutning till vad sålunda anförts, anmälde riksdagen, att riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vid skrivelsen fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906, att gälla till och med utgången av år 1917.

Införande
av yttrande
och förslag av
arméförvalt-
ningens civila
departement.
Utfärdande av
nytt krigs-
avlönings-
reglemente.

Vid underdånig anmälan den 28 juli 1916 av riksdagens skrivelse anbefalldes Kungl. Maj:t arméförvaltningens civila departement att, i anledning av vad riksdagen anförts, till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande och förslag, så att ny proposition i ämnet kunde i god tid föreläggas 1917 års riksdag. Samtidigt därmed överlämnades till departementet, för att av departementet tagas i beaktande vid yttrandets avgivande, riksdagens skrivelse den 7 maj 1915 angående rätt i vissa fall till fria resor till och från hemorten för till tjänstgöring inkallade värnpliktiga, jämte däröver avgivna yttranden, ävensom en från riksdagens militieombudsman den 4 april 1916 till lantförvarsdepartementet ingiven skrivelse med en därvid fogad avskrift av en till sjöförvarsdepartementet sistnämnda dag avlåten framställning angående fria tjänstledighetsresor för mobiliserade och till krigstjänstgöring inkallade värnpliktiga.

Sedermera beslöt Kungl. Maj:t den 24 november 1916 att utfärda dels reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente), att gälla från och med den 1 januari 1917 tillsvdare till och med utgången av samma år, dels ock kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906, att gälla under år 1917 (Svensk författningssamling nr 515 och 516).

Till åtlydnad av den i nådiga brevet den 28 juli 1916 givna anbefallningen överlämnade arméförvaltningens civila departement med underdånig skrivelse den 16 december 1916 förslag till förnyat reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente). Uti nämnda förslag hade departementet, med utgångspunkt från det av Kungl. Maj:t den 24 november 1916 fastställda, för år 1917 gällande reglementet, infört de ändringar och tillägg, vilka departementet funnit erforderliga dels på grund av riksdagens uttalande och de till departementet särskilt överlämnade handlingarna, dels ock i anledning av departementets dittills vunna erfarenhet vid de nuvarande föreskrifternas tillämpning.

Beträffande de skäl, som låge till grund för de särskilda ändringsförslagen anförde departementet följande:

På sätt redan framginge av reglementets benämning, avsåges med detsamma att lämna avlöningsbestämmelser för armén på krigsfot. I denna § hade därför lämnats föreskrifter om reglementets tillämpande allenast vid allmän och partiell mobilisering. Såsom fallet varit under tiden för det pågående världskriget, kunde emellertid för skyddandet av rikets neutralitet bliva erforderligt, att värnpliktiga och annan i aktiv tjänst ej anställd personal, jämlikt värnpliktlagens § 28 eller särskilda därpå grundade författningsbestämmelser, måste inkallas till tjänstgöring för rikets försvar utan att därvid ingå i något mobiliserat truppförband. Då, vad värnpliktiga anginge, värnpliktlagens och fredsavlöningsreglementets bestämmelser om penningbidrag och penningtillskott icke syntes vara omedelbart tillämpliga vid sådan tjänstgöring enligt nämnda § i värnpliktlagen samt det beträffande personal över stat, på reservstat och i reserv, som inkallades, då värnpliktiga tjänstgjorde för rikets försvar, i särskilda fall kunde visa sig lämpligt, att avlöningen icke utginge efter samma grunder, som enligt fredsavlöningsreglementet respektive reservstats- eller reservbefälsförordningarna gällde för den personalen i fred åliggande tjänstgöring, hade departementet ansett sig böra till förevarande § föreslå ett tillägg av innehåll, att Kungl. Maj:t vid inkallelser av angiven beskaffenhet ägde i samband med inkallelsebeslutet föreskriva, huruvida och i vad mån stadgandena i krigsavlöningsreglementet skulle tillämpas på den inkallade personalen. Därigenom skulle i reglementet finnas en föreskrift, som framdeles kunde grunda ett liknande förfaringsätt som det, vilket redan nu tillämpats, eller att Kungl. Maj:t å ena sidan beträffande värnpliktiga stadgade, att de skulle åtnjuta särskilda avlöningsförmåner enligt krigsavlöningsregle-

§ 1.

mentet, eventuellt med vissa tillämpningsföreskrifter, innefattande t. ex. inskränkningar i reglementets stadganden om krigslöns utbetalning under tjänstledighet, men samtidigt förordnade, att för annan särskilt inkallad personal skulle gälla på personalen eljest tillämpliga bestämmelser.

§ 2. I anledning av nådig remiss på en av krigsmaterielkommissionen gjord framställning hade departementet till Kungl. Maj:t överlämnat förslag till förordning angående avlöning åt vissa värnpliktiga, vilka, utan att tillhöra mobiliserat truppförband, stab, formation, styrelse, verk eller inrättning vid armén, inkallades till tjänstgöring för rikets försvar vid enskilda anläggningar, som vid mobilisering toges i anspråk för arméns behov, eller å fartyg, vilket med besättningen förhyrdes för att vid mobilisering användas för något arméns ändamål. Departementet hade därvid anfört, att sedan genom nådig kungörelse den 21 januari 1916 förordnats, att värnpliktiga kunde inkallas till sådana kronan tillhöriga eller enligt rekvisitionslagen för arméns behov helt i anspråk tagna och såsom mobiliserade inrättningar anordnade enskilda anläggningar, å vilka krigsavlöningsreglementet vore tillämpligt, erfordrades föreskrifter därom, att avlöningen till de på angivna sätt inkallade värnpliktiga skulle utgå i likhet med avlöningen åt vid vederbörlig anläggning anställda civila arbetare.

Härav hade betingats dels viss ändring i mom. 1 av förevarande § dels ock ett nytt mom. 3.

Ändringarna i mom. 2 vore huvudsakligen av formell art. Att landstatspersonalen ansetts böra särskilt nämnas, grundade sig på föreskriften i § 19 i nådiga kungörelsen den 30 oktober 1914 angående Kungl. Maj:ts befallningshavande vid krig och krigsfara tillkommande åligganden.

§ 3. Vid det nuvarande reglementets tillämpning hade det visat sig, att i fall, då tjänstgöringen för värnpliktiga vid mobiliserade förband enligt av Kungl. Maj:t i kommandoväg meddelade bestämmelser indelats i tjänstgöringsomgångar eller avlösningar med särskilda tjänstgörings- och hemförlovningsperioder, vissa kassamyndigheter hyst den uppfattning, att hemförlovningsperiod vore att räkna såsom tjänstledighet. För undanröjande av en sådan tolkning hade vissa ändringar i förevarande § ansetts böra vidtagas.

§ 4. Såsom § 1 utvisade, avsåge reglementet att innehålla föreskrifter allenast om *avlöning* till personalen vid mobiliserade förband. Vad som

menades med avlöning, angåves i förevarande §:s mom. 1, vilket såsom sådant endast upptog de i reglementet upptagna *kontanta ersättningarna*. Vid sådant förhållande kunde, såsom ock angivits i motiverna till det av särskilda sakkunniga den 27 mars 1915 avgivna förslag, som legat till grund för nuvarande reglementet, § 4 mom. 2 anses innefatta endast en av lämplighetsskäl intagen *erinnan om naturaförmåner*, som enligt andra rörande krigsförvaltningen gällande författningar kunde för personalen ifrågakomma. Då den nuvarande avfattningen av momentet icke syntes kunna anses med tillräcklig tydlighet utmärka dess sålunda angivna syfte, hade departementet i förslaget intagit vissa formella ändringar i samma avfattning.

Dessa ändringar syntes departementet särskilt betingade därav, att förslag framställdes om införande i detta moment av bestämmelser om vissa kontanta ersättningar för tjänstledighetsresor. Några sådana ersättningar finnes nämligen nu ej medgivna.

Mom. 2 upptog däremot såsom under krigstjänstgöringstid utgående *naturaförmån* »kostnadsfri tjänstledighetsresa enligt reglementet för militärtransporter på järnväg».

Uti en vid 1916 års riksdag inom andra kammaren avgiven motion nr 269 hade föreslagits, att, då reglementet syntes böra erhålla sådan avfattning, att därav tydligt framginge, under vilka villkor och omständigheter värnpliktig vore berättigad till erhållande av kostnadsfri tjänstledighetsresa, momentet måtte erhålla sådan avfattning, att värnpliktig tillkommande *ersättning för tjänstledighetsresa* uttryckligen angåves i momentet.

Momentets hänvisning till reglementet för militärtransporter på järnväg avsåge bestämmelsen i detta reglementes § 56, att militärtransporter å särskilt avdelade krigsjärnvägar utfördes utan betalning. Att tjänstledighetsresor inginge bland dessa »militärtransporter», framginge av bestämmelsen i samma §, att »enskilda personer tillhörande krigsmakten skola för att få färdas på krigsjärnvägarna vara försedda med handling, som styrker, att de äro i rätta ärenden stadda, såsom — — — tjänstledighetsbevis — — —».

Då någon annan bestämmelse, som skulle medgiva rätt till kostnadsfri tjänstledighetsresa, ej finnes meddelad i reglementet för militärtransporter å järnväg, avsåge sålunda krigsavlöningsreglementets omnämmande i § 4 mom. 2 av kostnadsfri tjänstledighetsresa *endast färd å krigsjärnväg*, vilket jämväl framginge av innehållet i militieombudsmannens underdåniga skrivelse den 4 april 1916, varav styrkt avskrift till departementet överlämnats med nådiga brevet den 28 juli 1916.

Beträffande framställningen i motionen nr 269 hade emellertid riksdagen i sin skrivelse den 13 juni 1916 allenast anfört, att riksdagen måste finna bestämmelsen i § 4 mom. 2 böra tolkas så, att den avsåge icke endast en utan samtliga i vederbörlig ordning beviljade tjänstledighetsresor, samt att riksdagen, som under sådant förhållande ansåge sig böra inskränka sig till detta uttalande, icke funnit anledning att i överensstämmelse med den i motionen gjorda framställningen vidtaga någon ändring i reglementets nuvarande avfattning.

Av detta uttalande framginge väl icke fullt tydligt, huruvida riksdagen i likhet med motionären funnit skäligt, att kontant ersättning för tjänstledighetsresor i allmänhet borde ifrågakomma, eller om allenast förmånen av resa på järnväg utan kontant betalning i viss begränsad omfattning borde bibehållas. Någon tvekan syntes dock icke få anses föreligga därom, att uttalandet hade den innebörd, att riksdagen icke funnit anledning till ändring beträffande den personalen redan tillkommande naturaförmån av tjänstledighetsresor på krigsjärnväg utan kontant betalning.

Då merberörda reglemente för militärtransporter på järnväg icke begränsade naturaförmånen av de kostnadsfria tjänstledighetsresorna på krigsjärnväg för vare sig värnpliktiga eller annan personal till allenast vissa resor, syntes också något behov icke kunna anses föreligga av ändring i nu förevarande moment. Departementet hade därför i förslaget upptagit detsamma oförändrat.

Med motionen nr 269 syntes emellertid, såsom nyss nämnts, hava avsetts, att värnpliktiga borde beredas, utöver nu behandlade naturaförmån, kontant ersättning för sådana tjänstledighetsresor, som företoges dels på järnväg, antingen innan krigsjärnvägar avdelats eller därefter å järnväg i hemorten, dels ock med anlitande av annat transportmedel än järnväg. Även riksdagens skrivelse den 7 maj 1915 hade ett liknande syfte.

I den mån dessa framställningar av departementet funnits böra föranleda bestämmelser i krigsavlöningsreglementet, ville departementet hänvisa till vad departementet i det följande yttrade till motivering av den av departementet föreslagna nya § 23.

Det uttalande beträffande den mobiliserade personalen tillkommande naturaförmån av kvarterförläggning, som i § 4 mom. 2, sista stycket, lämnades och som innehölle, att därutinnan skulle gälla de bestämmelser, som meddelades med ledning av rekvisitionslagen och förordningarna om inkvartering och truppers fortskaffande, hade i en vid 1916 års

riksdag inom andra kammaren avgiven motion nr 268 föranlett följande yttrande:

»Beträffande denna förmån finnas dock icke utfärdade sådana bestämmelser, att riksdagen kan nu överskåda de ekonomiska verkningarna av vad härom föreslås. Att nu vinna full klarhet härom lär ej medhinnas. Det förhållandet utgör anledning att antaga reglementet att gälla endast till och med utgången av år 1917.»

Såsom ovan nämnts, avsåge § 4 mom. 2 icke till någon del att lämna några stadganden om personalens naturaförmåner utöver dem, som vederbörliga författningar innehöle. Då de bestämmelser, som enligt förevarande stycke förutsattes behöva meddelas av vederbörande krigsförvaltningsmyndigheter, i varje fall måste äga stöd i vederbörliga författningar, syntes lydelsen av förevarande punkt icke kunna, på sätt i motionen ifrågasatts, medföra några andra ekonomiska konsekvenser, än som omedelbart följde av omnämnda av riksdagen godkända författningar. För undanröjande av varje tvekan i detta hänseende hade departementet emellertid ansett sig böra föreslå viss formell ändring av stycket.

Det av departementet i denna § föreslagna tillägget hade betingats § 7.
av samma anledning som det nya mom. 4 i § 3.

Ändringarna i mom. 1 hade föranletts därav, att de arvoden, som § 13.
tillkomme artilleristabs- och fortifikationsofficerarna, icke vore av samma art som de arvoden, vilka betingat momentets tillkomst i det hela. Anställning i någon av nämnda egenskaper skedde nämligen icke genom utnämning eller förordnande i någon med särskild högre avlöning förenad beställning utan blott genom kommendering för viss tid i vederbörlig befattning. I vad mån officer, som kommenderades till någon av nämnda stabsbefattningar, borde, om han efter mobilisering kvarstode i densamma, få bibehålla för befattningen i fred bestämt arvode, syntes böra bestämmas med ledning av föreskriften i § 6 mom. 2.

Mom. 2 lydde: »Under all tjänstledighet, som på grund av i kommandoväg meddelade föreskrifter beviljas personal, berättigad till krigslön, bibehålles, därest icke Kungl. Maj:t beträffande viss tjänstledighet § 14.
annorlunda förordnar, den för personalen bestämda krigslön. Den tid, då till landstormen hörande värnpliktig ingår i avlösning, som befriats från tjänstgöring, räknas icke såsom tjänstledighet, utan anses personalen under sådan tid såsom från krigstjänstgöringen hemförlovad.»

Med erinran, att tillämpningen av förut och nu gällande krigsavlöningsreglementens bestämmelser rörande krigslöns åtnjutande vid tjänstledighet, vad anginge värnpliktiga, genom nådiga brev den 28 augusti 1914 och den 16 oktober 1915 inskränkts därhän, att krigslön finge bibehållas i högst tre dagar under den tjänstledighet, som på grund av i kommandoväg utfärdade bestämmelser beviljades, hade militieombudsmannen uti en i riksdagsskrivelsen den 13 juni 1916 intagen framställning till riksdagens statsutskott anført, att det måhända förtjänade tagas under övervägande, om icke bestämmelsen angående värnpliktigas rätt till krigsavlönning under tjänstledighet borde upptagas i själva krigsavlöningsreglementet. Till motiverande av en sådan åtgärd hade militieombudsmannen anført, att till militieombudsmannen inkomna upprepade klagomål visat, att värnpliktiga, åtminstone på flera ställen, väl kände till vad krigsavlöningsreglementena innehölle om deras rättigheter. Innehållet av sådana kungl. brev, som ändrade eller fullständigade reglementena, kunde de värnpliktiga däremot rimligen ej känna. Att värnpliktiga förmenade sig äga rätt till krigsavlönning även för den del av beviljad tjänstledighet, som översköte tre dagar, syntes även föranleda besvär för myndigheter, som hade att utbetala krigsavlönning till värnpliktiga. Vidare hade militieombudsmannen i detta sammanhang ytterligare anført, att tvekan rått angående tolkningen av föreskriften i kungl. brevet den 28 augusti 1914, att värnpliktig skulle få bibehålla krigsavlönning under högst tre dagar vid tjänstledighet. Det hade nämligen gjorts gällande, att bestämmelsen omfattade all tjänstledighet, som för en värnpliktig kunde komma i fråga under pågående mobilisering, så att en värnpliktig, som fått tjänstledighet upprepade gånger, icke skulle vara berättigad att uppbära krigslön under mer än tre dagar av de sammanlagda tjänstledigheterna. Efter vad militieombudsmannen hade anledning antaga, vore dock denna uppfattning av föreskriften icke den vanligen tillämpade.

Beträffande den av militieombudsmannen sålunda berörda fråga ville departementet anföra följande:

Såsom redan under § 1 framhållits, avsåge reglementet att lämna bestämmelser om avlöningen vid armén på krigsfot. Reglementet måste sålunda taga sikte på de förhållanden, som inträdde, då vederbörliga krigsförvaltningsreglementen i sin helhet trädde i tillämpning, och givas en därefter lämpad avfattning. Till de önskemål, som därvid särskilt framträdde, hörde företrädesvis, att avlönings- och redovisningsförhållandena vid de mobiliserade förbanden måste erbjuda den största möjliga reda och enkelhet. I enlighet därmed och då vid inträffad allmän mo-

bilisering av armén beviljande av tjänstledighet endast i ringa omfattning syntes komma i fråga, i det den personal, som icke hemförlovades, torde till fullo tagas i anspråk, hade det nuvarande stadgandet tillkommit.

Givet vore, att under olika förhållanden särskilda tilläggsbestämmelser beträffande krigslönens bibehållande kunde bliva av nöden. Sådant förutsattes också genom föreskrifterna i reglementets § 1, att Kungl. Maj:t kunde vid allmän mobilisering i fråga om visst stadgande i detsamma annorlunda förordna ävensom vid partiell mobilisering i varje fall bestämma, i vilken omfattning reglementet skulle äga tillämpning.

Då det icke torde kunna förutses, i vad mån ett återupprepande kunde ske av de förhållanden, vilka föranlett utfärdandet av de av militieombudsmannen åberopade, för den nuvarande situationen avpassade kungl. breven den 28 augusti 1914 och den 16 oktober 1915 angående krigslöns innehållande för värnpliktig under viss tjänstledighet, kunde departementet icke förorda förslaget, att innehållet av nämnda brev i en eller annan form skulle intagas i själva reglementet. Genom en sådan åtgärd skulle nämligen kunna inträffa, att reglementet komme att innefatta hinder för meddelandet av andra för nya och oförutsedda förhållanden lämpade bestämmelser.

I likhet med militieombudsmannen ansåge departementet emellertid önskvärt, om sådana Kungl. Maj:ts beslut, som i ämnen av ifrågavarande eller annan liknande beskaffenhet meddelades till inskränkande eller ändring av reglementsbestämmelser rörande större personalkategoriernas avlöningsförhållanden, kunde bringas till allmännare kännedom, än vad nu i allmänhet skedde vid nådiga brevs utfärdande. Så syntes kunna ske antingen därigenom, att vederbörliga beslut intoges i Svensk författningssamling eller särskilda cirkulär, som kunde anslås på lämpliga platser eller utdelas till de mindre truppavdelningarna m. fl., eller genom stadgande, att ett sådant besluts innehåll skulle, då så kunde ske, genom rullföringsbefälets försorg intagas i kungörelserna om personalens inkallande till krigstjänstgöring.

På grund av det sålunda anförda hade departementet i sitt förslag icke vidtagit andra ändringar av § 14 mom. 2, än att, då innehållet av punkt 2 komme att täckas genom departementets förslag om införandet av nytt mom. 4 i § 3, nämnda punkt uteslutits, samt att, då ifrågavarande moment icke tydligt angåve, av vilken myndighet däri nämnd tjänstledighet meddelades, momentet sålunda förändrats, att detsamma skulle avse allenast tjänstledighet, vilken finge av vederbörande chef

eller myndighet enligt i kommandoväg meddelade bestämmelser beviljas. Samtidigt upptog förslaget ett nytt moment, som avsåge att reglera rätten till krigslöns bibehållande i sådana särskilda fall, då prövningen av frågan om tjänstledigheten omedelbart ankomme på Kungl. Maj:t.

§ 18. I förenämnda motion nr 268 hade erinrats, att fall funnes från 1914 års mobilisering, då krigsutrustningsbidrag utbetalats till person, som varit i tjänstgöring allenast omkring fyra, fem dagar. I anledning härav borde enligt motionärens mening tagas under övervägande, att en viss minimitjänstgöringstid, förslagsvis en månad, bestämdes för rätten till åtnjutande av berörda bidrag.

Enligt § 18 mom. 1 avsåge krigsutrustningsbidrag att utgöra bidrag till fullständigande vid mobilisering av egen personlig krigsutrustning ävensom till krigsutrustningspersedlarnas underhåll och ersättning i mån av förslitning.

Ett upptagande av den utav motionären framkastade tanken skulle, då det vore omöjligt att på förhand få veta, huru långvarig krigstjänstgöringen för en viss person komme att bliva, medföra, att bidrag för det första av nämnda två ändamål, fullständigande vid mobilisering av egen personlig krigsutrustning, ej skulle kunna utgå vid krigstjänstgöringstidens början, såsom nu vore fallet enligt bestämmelse i mom. 2. Det måste emellertid anses vara av största vikt såväl för den enskilde som för kronan, att till vederbörandes disposition, på sätt nu vore fallet, redan från krigstjänstgöringens början ställdes visst belopp, som kunde användas för utrustningens fullständigande. Härigenom vunnes säkerhet för, att personalen vid inryckning till krigstjänstgöring kunde skaffa de persedlar, som under vistelsen i fält vore föreskrivna såsom nödvändiga.

För övrigt syntes det böra beaktas, att efter det 1915 års krigsavlöningsreglemente trätt i tillämpning och den i 1914 års reglemente medgivna rätten till krigsutrustningsersättning, vilken under av motionären påpekade förhållanden skulle kunna medföra väsentliga kostnader, ej vidare utginge, de vid 1914 års mobilisering framträdande olägenheterna, i vad anginge utbetalning av det till beloppet tämligen obetydliga krigsutrustningsbidraget, vid en förnyad mobilisering i varje fall icke borde tillmätas någon vidare betydelse i jämförelse med den olägenhet, som skulle uppstå, om brister i personalens utrustning komme att förefinnas.

I den mån vid en framtida mobiliserings anbefallande liknande förhållanden som under år 1914 skulle komma att föreligga, syntes för övrigt bestämmelserna i § 1, vilka medgäve Kungl. Maj:t att stadga inskränkningar i reglementets tillämpning, icke utgöra hinder för en bestämmelse, att krigsutrustningsbidrag icke skulle utgå till personal, vars krigstjänstgöring förväntades komma att fortgå blott en särskilt kort tid.

På grund härav ansåge departementet, att någon ändring i förevarande § icke borde ifrågasättas.

Ur mom. 2 hade uteslutits den inskränkande föreskriften, att gottgörelse för järnvägsbiljett i visst fall icke utginge. Motsvarande stadgande hade såsom hörande till § 22 där införts såsom ett nytt mom. 3.

§ 20.

Då erfarenheten ådagalagt behovet av, att räkning å resekostnadsersättning, särskilt vad anginge värnpliktigas resor vid inställelse till och hemförlovning från tjänstgöring, attesterades av vederbörande chef, vilken ägde närmaste kännedom om personalens hemvist, sättet för resans företagande och dylikt, hade bestämmelsen om räknings godkännande, som nu vore begränsad till att avse färd eller resa under krigstjänstgöringstid, utsträckts att omfatta alla fall.

I mom. 1 hade departementet föreslagit ett förtydligande av den inskränkande bestämmelsen, att ersättning icke utginge för färd med annat fortskaffningsmedel än järnväg eller ångfartyg i de fall, »då väglängden icke understiger 10 kilometer». Inskränkningen vore nämligen icke avsedd att gälla allenast de fall, då sammanlagda färdsträckan vore kortare, än nu nämnts, utan även vid kortare färd till och från järnvägs- och ångbåtsstation.

§ 22.

Ett med nu omhandlade inskränkning överensstämmande stadgande hade ansetts böra inflyta i mom. 2.

Såsom nytt mom. 3 hade i denna § intagits ett stadgande motsvarande det, om vars uteslutande ur § 20 departementet förut yttrat sig. Det nya stadgandet hade därvid redigerats till närmare överensstämmelse med reglementet för militärtransporter på järnväg och § 20 i gällande militärtaxa enligt dess lydelse genom kungl. kungörelsen den 28 september 1914.

I förslaget vore under § 23 intagna helt nya bestämmelser, avseende att av anledning, som under § 4 mom. 2 närmare framhållits, tillmötesgå de inom riksdagen gjorda uttalandena att, utöver den na-

§ 23.

turaförmån av resa på krigsjärnväg utan kontant betalning, som enligt militära järnvägsreglementet tillkomme all tjänstledig militär personal, möjliggöra utbetalning av kontant ersättning till värnpliktiga för vissa tjänstledighetsresor.

I skrivelse den 7 maj 1915 hade riksdagen anhållit om förslag, i syfte att de värnpliktiga, som enligt § 28 värnpliktslagen vore eller bleve inkallade till tjänstgöring, måtte vid på grund av trängande skäl beviljad permission erhålla bidrag till gäldande av de med *en* resa till och från hemorten förenade kostnader. I anledning av denna riksdagens skrivelse hade utredning verkstälts dels av departementet i ett den 11 maj 1915 avgivet utlåtande, dels ock av vissa marinens myndigheter, vilkas yttrande fogats vid nådiga brevet den 28 juli 1916.

Även i förenämnda motion nr 268 hade frågan om kontant ersättning för tjänstledighetsresor berörts, varvid motionären såsom sin mening framhållit, att bestämmelser därom borde införas i krigsavlöningsreglementet.

Även motionen nr 269 syntes, såsom redan under § 4 anförts, och oberoende av riksdagens i anledning av densamma gjorda uttalande, få anses hava avsett att åstadkomma bestämmelser om dylik ersättning.

Slutligen hade militieombudsmannen i sin underdåniga skrivelse den 4 april 1916 behandlat samma fråga. Därvid hade militieombudsmannen uttalat, att riksdagens mening enligt skrivelsen den 7 maj 1915 syntes hava varit, att även värnpliktiga, som vid tiden för beslutets fattande varit inkallade till tjänstgöring enligt § 28 värnpliktslagen, skulle komma i åtnjutande av resebidrag. För det fall sådant icke skulle kunna medgivas alla till krigstjänstgöring efter en viss tidpunkt under 1915 inkallade, hade militieombudsmannen emellertid särskilt understrukit billigheten av, att flottans värnpliktiga av klass A komme i åtnjutande av ifrågavarande förmån.

Efter övervägande av vad de remitterade handlingarna sålunda innehöle i förevarande avlösningsfråga, hade departementet, såsom förut nämnts, sammanfattat vissa bestämmelser i förevarande nya § 23.

I huvudsak överensstämde §:ns innehåll med det förslag till en särskild utom krigsavlöningsreglementet stående föreskrift om resebidrags utbetalande åt enligt § 28 värnpliktslagen inkallade värnpliktiga, vilken departementet framlagt i sitt förenämnda underdåniga utlåtande den 11 maj 1915.

Då det nu gällt att inarbeta detta förslag i reglementet, hade emellertid vissa skiljaktigheter visat sig nödvändiga. Så hade arméförvaltningens civila departement — vid det förhållande att all i § 2 mom. 1

upptagen personal enligt § 22 vore berättigad till, bland annat, resekostnadsersättning för inställelse till och hemförlovning från krigstjänstgöring — icke ansett rätten till resekostnadsersättning vid tjänstledighetsresa böra, såsom riksdagens beslut den 7 maj 1915 innehöлле, begränsas till allenast värnpliktiga utan omfatta all i § 2 mom. 1 upptagen personal av såväl manskap som befäl. Vidare hade departementet icke ansett sig böra nu upptaga sitt tidigare förslag, att resekostnadsersättning skulle utgå högst för *en* tjänstledighetsresa för varje inkallelseperiod av 45 dagar eller för den, vilkens krigstjänstgöring överskred nämnda dagantal, högst för *en* resa under varje tidsperiod av 45 dagar. Såsom departementet förut (under § 14) framhållit, måste nämligen reglementet givas en såvitt möjligt allmängiltig form, och kunde därför i detsamma ej intagas några sådana inskränkande bestämmelser, som till äventyrs icke kunde tillämpas under förhållanden, vilka bleve olika mot dem, som under världskriget hittills varit rådande. Departementet ansåge för övrigt, att, om för resekostnadens utgående under tjänstledighet uppställdes kravet, att tjänstledigheten i varje fall beviljats av sådana trängande skäl, som omförmäldes i det av departementet den 11 maj 1915 avgivna underdåniga utlåtande, det icke kunde anses obilligt, att förmånen finge utgå oberoende av, att viss tidrymd förflutit, efter det den senast åtnjutits eller icke.

Vad ersättningens belopp anginge, hade i riksdagens skrivelse den 7 maj 1915 icke ifrågasatts, att det skulle omfatta annat än gottgörelse för själva färdmedlet. Departementet hade därför föreslagit, att reseridraget finge utgå allenast såsom resekostnadsersättning enligt § 20. I den mån resa ej skedde på krigsjärnväg, i vilket fall resan finge företagas utan kontant betalning, komme ersättningen således att utgå för de verkliga utgifterna, dock högst med tillämpning av resereglementets bestämmelser.

Vad anginge järnvägsresor, innan krigsjärnvägar avdelats, och på järnvägar i hemorten, komme på grund av gällande militärtaxa kostnaden att i vissa fall utgå efter vanligt biljettpris. S. k. truppbiljett finge nämligen enligt militärtaxans lydelse genom kungl. kungörelsen den 28 september 1914 vid tjänstledighetsresor ifrågakomma allenast på *statens* järnvägar samt å dessa endast för underofficerare och vederlikar samt manskap.

Såsom ovan anförts, hade militieombudsmannen i sin underdåniga skrivelse den 4 april 1916 ifrågasatt, att, om i reglementet lämnades bestämmelser om ersättning för tjänstledighetsresor, dessa bestämmelser

borde retroaktivt tillämpas för värnpliktiga, som inkallats till krigstjänstgöring efter viss tidpunkt år 1915. Närmast avsåge detta yttrande flottans s. k. A-klassare. Vad armén anginge, ansåge departementet framställningen i denna del icke böra föranleda någon särskild åtgärd. Uppenbart vore nämligen, att, då några bestämmelser hittills icke funnits och ännu icke funnes, enligt vilka de tjänstledighetsresor, som företoges av personal, inkallad till krigstjänstgöring, vare sig vid mobiliserade truppförband eller enligt särskilda nådiga brev till för neutralitetsskyddet organiserade avdelningar eller eljest för rikets försvar, kunde uppdelas på olika grupper allt efter orsaken till tjänstledigheten, någon ledning icke kunde längre eller kortare tid efter resans företagande vinnas för bedömande, om ersättning borde utgå eller icke.

Genom att göra bestämmelserna retroaktiva skulle för övrigt orättvisor kunna uppstå därigenom, att den nya förmånen ej skulle tillkomma personal, som, på grund av att bestämmelserna ej tidigare varit gällande, av kostnadsskäl dragit sig för att söka och begagna sig av tjänstledighet för resas företagande, medan andra, som haft medel att själva bekosta sig resa, skulle få sina utlägg ersatta.

§§ 24 och 25.

Rörande stadgandena i §§ 24 och 25 hade i motionen nr 268 anförts följande:

»Även bestämmelserna rörande resekostnads- och traktamentsersättning m. m. synas vara något oklara. Talrika exempel finnas på att traktamentsersättning utbetalts till befäl för tid, som åtgått för inspektion av respektive befäl underställt truppförband, formation eller anstalt, eller till person, som verkställt utbetalning av avlöning till manskap vid underställt truppförband. Vad innebär för övrigt 'tjänsteförrättning å annan ort än den, där vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. befinner sig?' Och vad förstås i fält med tjänstgöring å annan ort än den, där personalen 'har sin vanliga tjänstgöring?' Garanti mot en oriktig tillämpning skall väl anses ligga i sista delen av mom. 1 av § 23, där det heter: 'Återvänder personalen inom 10 timmar till den ort, varifrån tjänsteresan anträtts, utgår dock icke krigstraktamente, eller därmed jämnställd ersättning', och i mom. 4 av § 24, där en liknande bestämmelse finnes beträffande personal med lägre krigslön. De bestämmelserna kunna dock befaras komma att verka snarare som en premiering av långsamhet och tröghet än som en garanti.»

I anledning av vad sålunda anförts, ville departementet meddela, att enligt den erfarenhet, departementet kunnat förvärva under den tid, ifrågavarande bestämmelser sedan den 1 augusti 1915 varit tillämpliga,

föreskrifterna syntes väl avvägda. Då resereglementet i allmänhet vore normgivande för den rätt till ersättning för förrättningar utom vanlig tjänstgöringsort, som tillkomme statstjänarna, ansåge departementet inskränkningar häri icke böra för den militära mobiliserade personalen göras större, än som betingades av särskilda förhållanden, såsom ofta upprepade inspektioner av på närbelägna platser förlagda, under vederbörandes befäl ställda förband och dylikt. Härför hade också, i enlighet med vissa bestämmelser, som, vad marinens personal anginge, redan gällde i fred, stadgats, att krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning icke utginge vid förrättningar, då personalen inom 10 timmar återvände till den ort, varifrån tjänsteresa anträts. Att denna bestämmelse skulle hava den av motionären ifrågasatta verkan, syntes icke behöva befaras, då det jämlikt § 20 vore föreskrivet, att vederbörande chef skulle godkänna vederbörandes räkning. Den, som anbefalldes en tjänsteresa, hade således till åliggande att tillse, det vederbörande icke använde längre tid för densamma, än som vore oundgängligen erforderligt.

Vid den av departementet verkställda revisionen av krigsavlöningsreglementet hade departementet även tagit i övervägande, huruvida några förändringar kunde anses erforderliga i de till reglementet hörande bilagorna. Därvid hade departementet till en början icke ansett några förändringar böra ske i beloppen av de förmåner, som upptoges i bilagorna I, II, IV och V. Då polispersonalen i Boden och på Karlsborg från och med år 1917 komme att vara uppförd på ordinarie stat med fredsavlöning, som i viss mån avveke från den, som tillkomme militär personal i den grad, som svarade mot förstnämnda personals civilmilitära tjänsteklass, och departementet under hand i generalstaben erfarit, att polispersonalen vid mobilisering vore avsedd att bilda särskilda mobiliserade förband, hade emellertid särskilda noter måst intagas i Bil. I och II, i syfte att reglera krigslönen för poliskonstaplarna, så att den komme att motsvara fredsavlöningen. Beträffande Bil. III hade tillkomsten av nämnda polispersonal och beslut om ändring av extra bataljonsläkarnas benämning föranlett vissa ändringar.

Reglementets
bilagor.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 april 1917 yttrade föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet följande:

»Enligt riksdagens därom gjorda uttalande torde frågan om antagande av nytt krigsavlöningsreglemente nu böra föreläggas riksdagen till förnyad och definitiv prövning.

Kungl. Maj:ts
proposition
till 1917 års
riksdag.

På grund av vad därom i riksdagens skrivelse den 13 juni 1916 anförts och med hänsyn till den erfarenhet, som vunnits under den tid, det av riksdagen provisoriskt antagna krigsavlöningsreglementet tillämpats, har arméförvaltningens civila departement föreslagit vissa ändringar i och tillägg till samma reglemente. Vid den granskning, jag underkastat dessa ändringar och tillägg, har jag icke funnit anledning till någon annan erinran än att vissa formella jämkningar i civila departementets förslag syntts mig lämpligen kunna vidtagas. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att proposition avlättes till riksdagen om bemyndigande för Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda förslag, utfärda nytt krigsavlöningsreglemente.

Beträffande tidpunkten för det nya reglementets definitiva ikraftträdande torde det lämpligen böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att därom bestämma.

Såsom i det föregående omnämnts, har civila departementet avgivit underdånigt förslag till förordning angående avlöning åt vissa värnpliktiga, vilka, utan att tillhöra mobiliserat truppförband, stab, formation, styrelse, verk eller inrättning vid armén, inkallas till tjänstgöring för rikets försvar vid enskilda anläggningar, som vid mobilisering tagas i anspråk för arméns behov, eller å fartyg, vilket med besättningen förhyres för att vid mobilisering användas för något arméns ändamål. Då ifrågavarande förslag är av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning, kommer proposition i ämnet att till riksdagen avlätas, så snart ytterligare erforderlig utredning i ärendet föreligger.»

I överensstämmelse med vad sålunda anförts, föreslog Kungl. Maj:t uti avlåten proposition (nr 191) riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor A och B vid statsrådsprotokollet fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.

Uti skrivelse den 31 maj 1917 (nr 210) anförde riksdagen, att det framlagda förslaget till krigsavlöningsreglemente, vilket vore avsett att vinna definitiv fastställelse, i åtskilliga avseenden skilde sig från det då gällande. På grund av den sena tidpunkten för framläggandet av denna proposition, vilken icke förrän den 17 april 1917 avlämnats i riksdagen, hade riksdagen emellertid icke kunnat ingå i den omfattande sakliga prövning, som ärendet fordrade, om förslaget skulle definitivt kunna

fastställas. Riksdagen hade icke heller kunnat medhinna en grundlig granskning av förslaget till reglemente i de avseenden det avveke från det då gällande. Under sådana omständigheter hade riksdagen ansett det lämpligast, att giltighetstiden för det då gällande reglementet ävensom för ovanberörda kungörelse utsträcktes till den 1 juli 1918, och ville riksdagen uttala den förväntan, att tillfälle måtte beredas 1918 års riksdag att i god tid taga ärendet under förnyad prövning i och för definitivt avgörande av denna fråga. Riksdagen hade således med avslag å Kungl. Maj:ts förevarande proposition för sin del beslutat, att det dåvarande, den 24 november 1916 utfärdade, intill utgången av år 1917 gällande reglementet för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglementet) samt kungörelsen den 24 november 1916 om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906 finge fortfarande gälla intill den 1 juli 1918.

I anledning härav har Kungl. Maj:t den 16 november 1917 förordnat, att nyssnämnda reglemente och kungörelse skola äga fortsatt giltighet även efter utgången av innevarande år till och med den 30 juni 1918 (Svensk författningssamling nr 743 och 745).

Förevarande fråga torde nu för ernående av en definitiv lösning å nyo böra underställas riksdagens prövning. Mot de ifrågavarande bägge författningsförslagen, sådana de förelades 1917 års riksdag, hava icke några anmärkningar blivit framställda, och synas mig desamma vid sådant förhållande böra i oförändrat skick nu föreläggas riksdagen.

**Departement-
chefen.**

Vad angår frågan om avlöning åt värnpliktiga, som fullgöra krigstjänstgöring vid vissa industriella eller andra anläggningar eller å fartyg, blev den till 1917 års riksdag i detta ärende avlätna proposition (nr 235) av riksdagen på anförda skäl avslagen. Jämväl denna fråga torde, därest anbefalld ytterligare utredning i ämnet därtill giver anledning, komma att ånyo underställas riksdagens prövning.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de vid detta protokoll såsom bilagor A och B fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Lindman.

Bilaga A.

Förslag
till
reglemente

för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente)*).

I. Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Reglementets tillämpning.

Detta reglemente innehåller föreskrifter rörande den avlöning, som, vid tillämpning av de för förvaltningen vid lantförsvaret på krigsfot gällande reglementen och eljest i vederbörlig ordning meddelade bestämmelser, skall utgå till personal vid mobiliserat truppförband, stab, formation, anstalt, styrelse, verk eller inrättning.

I de fall, då allmän mobilisering varder anbefalld, gäller reglementet utan inskränkning vid samtliga mobiliserade förband, så framt icke Kungl. Maj:t för visst sådant eller i avseende å visst stadgande finner skäl annorlunda förordna.

Vid partiell mobilisering lämnar Kungl. Maj:t i varje fall föreskrift, beträffande vilka delar av lantförsvaret och i vilken omfattning reglementet skall äga tillämpning.

Varder personal, som icke är anställd på aktiv stat, inkallad till tjänstgöring för rikets försvar, utan att mobilisering av det truppförband, stab, formation o. s. v., vartill inkallelsen sker, samtidigt anbefalles, meddelar Kungl. Maj:t i varje fall föreskrift, huruvida och i vad mån beträffande personalens avlöning stadgandena i detta reglemente skola träda i tillämpning.

*) De föreslagna ändringarna i nu gällande reglemente äro utmärkta med kursiv stil.

Avlöning enligt detta reglemente träder i stället för i fred utgående avlöning.

§ 2.

Under reglementet hänförlig personal.

1. Detta reglemente äger tillämpning å nedannämnda personal, då den samma tillhör mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v. ävensom då den företager färd för inställelse till eller hemförlovning från krigstjänstgöring, nämligen:

- a) militär och civilmilitär personal å aktiv stat,
- b) » » » » å reservstat,
- c) » » » » över stat,
- d) » » » » i reserv,
- e) i armén kvarstående officerare,
- f) officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren, som icke på grund av anställning i reserv äro hänförliga under d) härovan,
- g) f. d. militär eller civilmilitär personal, som, utan att tillhöra arméns reserver, enligt gällande grunder för pensionering av arméns befäl är tjänstgöringsskyldig i krigstid,
- h) värnpliktiga, dock med den i mom. 3 av denna paragraf stadgade inskränkning, samt
- i) personal, som, utan att på grund av värnpliktslagens föreskrifter eller eljest vara krigstjänstskyldig, antagits såsom frivillig menig eller anställts i särskild krigsbefattning.

Officers- och reservofficersaspiranter anses i detta reglemente likställda med värnpliktiga.

2. Beträffande avlöning till den civila personal i statens tjänst, som vid mobiliserat förband placeras i samma eller liknande befattning som i fred (t. ex. personalen å generalstabens civilstat, medelst *skriftligt* kontrakt eller genom annat avtal såsom maskinister, yrkesarbetare eller dylikt vid armén anställda personer, auditörer, *landstats*-, post-, telegraf- och järnvägspersonal m. fl.) skola tillämpas de för personalen i fred gällande föreskrifter och de särskilda bestämmelser, som för mobilisering äro eller varda meddelade.

3. Inkallas, enligt av Kungl. Maj:t meddelade särskilda bestämmelser, värnpliktig vid mobilisering att såsom arbetare, förman, verkmästare eller dylikt fullgöra honom åliggande krigstjänstgöring vid något av arméns särskilt mobiliserade verk eller inrättningar (t. ex. artillerifabrik, artillerifaktori,

central intendenturverkstad, centralt intendenturförråd eller dylikt), skola av detta reglementes bestämmelser å sådan värnpliktig tillämpas allenast de i kap. IV meddelade stadganden rörande resekostnads- och traktamentsersättning vid inställelse till och hemförlovnin g från krigstjänstgöring. Beträffande sådan värnpliktig i övrigt tillkommande förmåner skall tillämpas vad som gäller i fråga om avlöningen för den vid vederbörligt verk eller inrättning såsom yrkesarbetare eller dylikt medelst skriftligt kontrakt eller genom annat avtal anställda personalen.

§ 3.

Krigstjänstgöringstid.

1. Krigstjänstgöringstid enligt detta reglemente omfattar, i den mån bestämmelserna i mom. 2, 3 och 4 här nedan icke för viss personal föranleda till annat beräkningssätt, tiden från och med första mobiliseringsdagen för vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. till och med tionde dagen efter det demobilisering av detsamma tagit sin början.

2. Där personal senare än första mobiliseringsdagen inträffar å vederbörlig mobiliseringsort (utrustningsort), anses krigstjänstgöringstiden för denna personal inträda först med dagen efter inställelsen å nämnda ort. För personal, som beordras att utan föregående inställelse på mobiliseringsorten (utrustningsorten) för särskilt tjänsteuppdrag omedelbart infinna sig å annan ort, räknas krigstjänstgöringstiden från och med dagen efter ankomsten till sistnämnda ort.

3. För personal, som hemförlovas från krigstjänstgöringen tidigare än den i mom. 1 sist omnämnda dag, upphör krigstjänstgöringstiden med den dag, då personalen hemförlovas.

4. Varder för personal vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v. tjänstgöringen enligt av Kungl. Maj:t i kommandoväg meddelade bestämmelser indelad i tjänstgöringsomgångar eller avlösningar med särskilda tjänstgörings- och hemförlovningsperioder, anses sistnämnda perioder för sådan personal ej utgöra krigstjänstgöringstid.

§ 4.

Avlönings- m. fl. förmåner.

1. De olika slag av avlöning och övriga kontanta ersättningar, som utgå enligt detta reglemente, äro följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 22 häft. (Nr 24.)

- a) krigslön,
- b) krigslönetillägg för egna tjänstehästar,
- c) krigsremonteringsersättning,
- d) krigsutrustningsbidrag,
- e) stabskvartersbidrag, samt
- f) resekostnads- och traktamentsersättning.

2. *Angående de naturaförmåner, vilka under krigstjänstgöringstid kunna tillkomma personal, som angives i § 2 mom. 1, meddelas föreskrifter i följande författningar, nämligen:*

om krigsportion och krigsration i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig,

om krigsutrustning m. m. i krigsmaterielreglementet,

om fri sjukvård i förordningen angående arméns sjukvård vid mobilisering och i krig,

om fri veterinärvård m. m. för egna tjänstehästar i förordningen angående arméns veterinärvård vid mobilisering och i krig,

om tjänstbrevsrätt för befordran av meddelande till hemmavarande i förordningen rörande postbehandling vid krig samt

om kostnadsfri resa å järnväg för inställelse vid mobilisering och vid hemförlovning samt om kostnadsfri tjänstledighetsresa å krigsjärnväg i reglementet för militärtransporter på järnväg.

Angående kvarterförläggning och därmed förenade förmåner under krigstjänstgöringstid lända till efterrättelse bestämmelserna i gällande rekvisitionslag samt i förordningarna rörande inkvartering och truppers fortskaffande.

3. Den, som i fred innehar bostad in natura och därjämte, i förekommande fall, åtnjuter bostadens uppvärmning medelst värmeledning eller avgiftsfri belysning med gas eller elektrisk ström, bibehåller sådan förmån jämväl under krigstjänstgöringstid; dock med skyldighet att, därest omständigheterna efter vederbörandes prövning skulle därtill föranleda, frånträda densamma.

§ 5.

Frånträdande av fredsavlönning och pension m. m.

1. Till personal, som åtnjuter krigslön, utgå icke densamma å stat eller eljest tillförsäkrade fredsavlöningsförmåner eller pension och fyllnadspension från arméns pensionskassa.

Sådan personal tillkommande pension eller fyllnadspension från arméns pensionskassa ävensom inkvarterings- och servisbidrag av stad uppbäras för krigstjänstgöringstiden av kronan.

2. För delägare i arméns pensionskassa eller arméns nya änke- och pupillkassa skall anstå med inbetalning av stadgade avgifter för den tid, varunder delägare uppbär krigslön. Beträffande erläggande efter krigstjänstgöringstidens slut av sådana avgifter, för vilka anstånd åtnjutits, gäller vad därom särskilt stadgas.

§ 6.

Gottgörelse vid förlust av förmåner i fred.

1. Till personal, vilken i fredstid tilldelats bostadsförmån in natura, men som under krigstjänstgöringstid, med stöd av vad som stadgas i § 4 mom. 3, förpliktas frånträda densamma, utgår gottgörelse för genom frånträdan förorsakad kostnad för avflyttning och dylikt enligt de särskilda föreskrifter, som av Kungl. Maj:t efter framställning i varje särskilt fall varda meddelade.

2. Skulle för personal, som enligt bestämmelserna i detta reglemente frånträder i fred utgående avlöning, dess under krigstjänstgöringstiden utgående avlöningsförmåner understiga förstnämnda avlöning, förordnar Kungl. Maj:t, därest omständigheterna därtill föranleda, på förslag av vederbörande chef eller myndighet om särskild gottgörelse för den uppkomna minskningen i avlöningen.

II. Krigslön.

§ 7.

Grunder för krigslöns utgående.

Krigslön tillkommer *under den för en var enligt § 3 bestämda krigstjänstgöringstiden* all i § 2 mom. 1 omnämnd personal samt utgår efter särskilda krigslönetariffer och däri upptagna krigslöneklasser.

§ 8.

Krigslönetariffer.

1. Krigslönens belopp är efter olika förutsättningar upptaget i bifogade lägre krigslönetariff (Bil. I) och högre krigslönetariff (Bil. II).

2. Krigslön enligt den högre krigslönetariffen utgår till all personal, redovisad vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v., i följande fall, nämligen:

då truppförbandet tillhör fälthären,
 då detsamma, utan att tillhöra fälthären, befinner sig inom avdelad krigsskådeplats, eller

då truppförbandet befinner sig i fästning, vilken, även om den icke ligger inom området för avdelad krigsskådeplats, förklarats i belägrings-tillstånd.

3. Krigslön enligt den lägre krigslönetariffen utgår till all vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v. redovisad personal, då de i mom. 2 angivna tjänstgörings- eller förläggningsförhållandena icke äro tillämpliga i avseende å truppförbandet o. s. v.

4. Vid tillämpning av såväl den högre som den lägre krigslönetariffen iakttages, att krigslönen till officer och underofficer eller likställd på aktiv stat utgår med belopp enligt tariffernas Tab. A, då sådan personal under krigstjänstgöringstiden behåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura, men eljest med belopp enligt tariffernas Tab. B.

§ 9.

Krigslöneklasser.

1. De i krigslönetarifferna upptagna krigslöneklasserna äro antingen sådana, som avses för personal, vilken är krigstjänstskyldig oberoende av värnpliktslagens bestämmelser (1—20 krigslöneklasserna), eller sådana, som avses för värnpliktig personal (21—29 krigslöneklasserna).

2. Till 1—20 krigslöneklasserna hänföres
 dels den personal, som upptages i § 2 mom. 1 a)—g),
 dels ock frivillig, under i) uti samma mom. omnämnd personal, då densamma antingen överskridit värnpliktsåldern och genom konstituering anstälts i högre krigsbefattning än såsom menig, eller ock, där personalen befinner sig i eller under värnpliktsåldern, med Kungl. Maj:ts särskilda medgivande konstitueras till åtnjutande av krigslön i någon av 1—19 klasserna.

3. Till 21—29 krigslöneklasserna hänföres personal, som upptages i § 2 mom. 1 h), och frivillig, under i) uti samma mom. omnämnd personal, då densamma icke, enligt vad i mom. 2 här ovan sägs, skall åtnjuta krigslön i annan klass.

4. Utöver vad i mom. 2 och 3 stadgas, skall beträffande personalens fördelning å de olika krigslöneklasserna iakttagas:

att personal, som upptages under § 2 mom. 1 a)—d), skall, för såvitt densamma icke genom befordran eller konstituering för krigstjänst-

göringstiden uppflyttas till annan krigslöneklass, tillhöra den krigslöneklass, som för envar av denna personal angives i bifogade förteckning (Bil. III),

att den under § 2 mom. 1 e) upptagna personal skall, därest icke genom konstituering annorlunda bestämmes, hänföras till den krigslöneklass, som enligt förteckningen i Bil. III upptager den beställning, personalen senast innehaft å aktiv stat, å reservstat eller i reserv,

att personal, som avses i § 2 mom. 1 f), skall hänföras till den krigslöneklass, som enligt förteckningen i Bil. III upptager beställning på aktiv stat i tjänstegrad, motsvarande vederbörandes grad inom väg- och vattenbyggnadskåren, med iakttagande att, om sådan beställning hänföres till två krigslöneklasser, personalen tillhör den lägre avlönade klassen,

att personal, som upptages under § 2 mom. 1 g), skall hänföras till den krigslöneklass, som vid personalens återinträde i krigstjänst genom konstituering bestämmes, samt

att krigslöneklassen för den under § 2 mom. 1 h)—i) upptagna personal skall vara den för meniga värnpliktiga bestämda, utom i de fall, då personalen genom konstituering tillagts annan krigslöneklass.

§ 10.

Löneterminer.

1. Krigslön åtnjutes såsom intjänt i förskott för lönetermin. Varje månad indelas i tre löneterminer, den första från och med den 1, den andra från och med den 11 samt den tredje från och med den 21 dagen i månaden.

2. Från och med första krigstjänstgöringsdagen till början av första löneterminen närmast därefter åtnjutes krigslön med belopp, beräknat för varje dag till $\frac{1}{10}$ av krigslönen för termin, och utbetalas detta belopp tillika med krigslönen för nämnda termin.

3. Här före ingången av viss lönetermin meddelats föreskrift, att personal, som upptagits under § 2 mom. 1 b)—i), skall hemförlovas under löneterminen, utbetalas till sådan personal krigslön allenast för den del av löneterminen, som motsvarar tiden till och med hemförlovningsdagen, och beräknas krigslönen därvid för varje dag till $\frac{1}{10}$ av krigslönen för en termin.

§ 11.

Krigslöns avsättande i bank.

För personal, som äger åtnjuta krigslön enligt högre krigslönentariffen i någon av 1—28 krigslöneklasserna, uppdelas krigslönen i två särskilda belopp, varav det ena skall tillhandahållas i krigstjänstgöringsorten och det andra enligt föreskrifterna i krigskassareglementet avsättas i bank för att för löntagaren besparas eller enligt av honom lämnat uppdrag i hemorten tillhandahållas hans anhöriga eller annat ombud.

§ 12.

Krigslön vid förändrad krigslönetariff eller krigslöneklass.

1. Vid övergång från sådan krigstjänstgöring, för vilken åtnjutes krigslön enligt lägre krigslönetariffen, till sådan, som berättigar till krigslön enligt högre krigslönetariffen, eller tvärtom, tillträdes den högre eller lägre krigslönen först från och med den efter övergången närmast infallande lönetermin.

Vad sålunda stadgats länder jämväl till efter rättelse, då på grund av förändrade inkvarteringsförhållanden övergång sker från krigslön enligt Tab. A. till sådan enligt Tab. B eller tvärtom inom vederbörlig krigslönetariff.

2. För personal, som genom beslut av vederbörande myndighet efter krigstjänstgöringstidens början genom konstituering tillägges högre krigslöneklass än den, efter vilken krigslön förut åtnjutits, inträder förändring i lönebelopp först med nästföljande lönetermin.

§ 13.

Förhöjning i krigslön för viss personal med årsarvoden och ålderstillägg.

Ingår särskilt årsarvode i *fredsavlöningen* för viss till 2 eller 3 krigslöneklassen icke hänförlig beställning — såsom beträffande trängkärchef, fälttygmästare, styresman för artillerifabrik, läkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm m. fl. — åtnjuter beställningens innehavare krigslön med ett belopp, som innefattar dels det enligt vederbörlig krigslönetariff och krigslöneklass bestämda beloppet, dels ock en mot arvodet svarande förhöjning.

Uppflyttas beställningsinnehavaren genom konstituering till högre krigslöneklass, varder på beslut i samband med konstitueringen beroende, huruvida och i vad mån nyssnämnda förhöjning skall utgå.

2. Vad under mom. 1 är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse i fråga om beloppet av den krigslön, som tillkommer personal, vilken intjänat med innehavande beställning förenat ålderstillägg.

3. Den förhöjning i krigslönen, som på grund av bestämmelserna i mom. 1—2 tillkommer däri avsedd personal, utgår för lönetermin med belopp, uträknat enligt bifogade tabell (Bil. IV). För den, som åtnjuter krigslön enligt högre krigslönetariffen, avsättes förhöjningen i bank jämlikt § 11.

§ 14.

Krigslön för sjuka, tjänstlediga, tillfångatagna m. fl.

1. Krigslön bibehålles av sjuka och sårade, så länge krigstjänstgöringstiden för dem fortfar. Beträffande personal med krigslön enligt högre krigslönetariffen iakttages, att, därest densamma avpolleteras för vård i hemorten, krigslönen därefter utgår allenast efter lägre krigslönetariffen, skolande i avseende å övergången till sistnämnda tariff föreskriften i § 12 mom. 1 lända till efterrättelse. I fråga om bibehållande av krigslön för sjuka och sårade, som efter avslutad krigstjänstgöringstid kvarligga å sjukvårdsanstalt, gäller vad därom av Kungl. Maj:t på framställning av vederbörande chef eller myndighet kan varda föreskrivet.

2. Under all tjänstledighet, som på grund av i kommandoväg meddelades föreskrifter får av vederbörande chef eller myndighet beviljas personal, berättigad till krigslön, bibehålles, därest icke Kungl. Maj:t beträffande viss tjänstledighet annorlunda förordnar, den för personalen bestämda krigslön.

3. *I de fall, då tjänstledighet omedelbart beviljas av Kungl. Maj:t, prövar Kungl. Maj:t i samband därmed på förslag av vederbörande chef eller myndighet, huruvida krigslön må under ledigheten bibehållas eller om densamma skall i sin helhet eller till viss del avstås.*

4. Varder till krigslön berättigad tagen i häkte eller arreststraff honom ålagt, bibehålles krigslönen oavkortad under häktnings- eller strafftiden. Den, som undergår fängelsestraff, åtnjuter av den under strafftiden förfallande krigslön allenast ett belopp, motsvarande det, som enligt den högre krigslönetariffen skall för personal i löntagarens krigslöneklass avsättas i bank. Den, som undergår straffarbete, äger icke åtnjuta under strafftiden till betalning förfallen krigslön.

5. Den, som tillfångatages, äger av sin under fångenskapen till betalning förfallna krigslön åtnjuta allenast ett belopp, motsvarande det,

som enligt högre krigslönetariffen skall för personal i löntagarens krigslöneklass avsättas i bank. Beloppet tillhandahålles löntagaren genom vederbörlig insättning i bank.

6. Utan känd anledning frånvarande är icke berättigad till krigslön, som under frånvaron förfaller till betalning. Vid återinträde i tjänstgöring återvinnes dock rätt till hel eller jämlikt bestämmelserna i denna paragraf reducerad krigslön för sådan termin eller del därav, för vilken visas förfall, som vederbörande chef godkänner.

§ 15.

Avdrag å krigslön vid ersättningsskyldighet till kronan. Krigslöns undantagande från utmätning.

Genom avdrag å krigslönen äger statsverket uttaga ersättning för sådana förluster, för vilka personal på grund av felaktigt förhållande i tjänsten eller av annan orsak i vederbörlig ordning förklarats ersättningsskyldig.

Krigslön, som enligt detta reglemente tillkommer värnpliktig, må ej, så länge den inestår, för gäld tagas i mät.

III. Ersättning för tjänstehästar, för krigsutrustning m. m.

§ 16.

Krigslönetillägg för egna tjänstehästar.

1. Officer eller likställd, som i fred innehar beställning, för vilken lönetillägg för egen tjänstehäst finnes å stat uppfört, åtnjuter för varje befintlig dylik tjänstehäst krigslönetillägg med 15 kronor för lönetermi-

2. Beträffande åtnjutande av krigslönetillägg skola de rörande krigslön i sådant hänseende i § 10 meddelade föreskrifter äga motsvarande tillämpning. Krigslönetillägg utgår vid det truppförband, där hästen redovisas, och utbetalas i krigstjänstgöringsorten. Utgår krigslönen för den till nyssnämnda ersättning berättigade vid annat truppförband, avsättes dock ersättningen för vederbörandes räkning i bank.

3. Personal, som tagits till fånga, bibehåller under tiden för fångenskapen krigslönetillägg, och avsättes detsamma i bank för vederbörandes räkning.

4. Har till krigslönetillägg berättigad personal varit tillika med tjänstehäst utan känd anledning frånvarande och återinträder personalen

med tjänstehästen i tjänstgöring, må för lönetermi, för vilken sådan personal jämlikt § 14 mom. 5 återvinner rätt till krigslön, utgå jämväl krigslönetillägg.

§ 17.

Krigsremonteringsersättning.

1. Därest under krigstjänstgöring vid truppförband, stab, formation o. s. v., vars förlägnings- eller tjänstgöringsförhållanden äro av den beskaffenhet, som omförmäles i § 8 mom. 2, tjänstehäst utan ägarens förvällande gått förlorad eller blivit otjänstbar, överlämnas till ägaren, efter föregången av förbandets chef anordnad undersökning, med full äganderätt en kronan tillhörig häst. Åtager sig hästägaren att själv omedelbart fylla den uppkomna hästvakansen med häst, som av nämnda chef godkännes, äger han för dess anskaffande uppbära kontant krigsremonteringsersättning med belopp, som av Kungl. Maj:t fastställes med hänsyn till gängse pris.

2. Hästägares rätt till förlorad eller otjänstbar häst, som blivit ersatt, övergår till kronan; dock att förlorad häst, som tillrättakommit, må av ägaren återtagas mot överlämnande till kronan av mottaget vederlag.

§ 18.

Krigsutrustningsbidrag.

1. Krigsutrustningsbidrag avser att utgöra bidrag till fullständigande vid mobilisering av egen personlig krigsutrustning ävensom till krigsutrustningspersedlarnas underhåll och ersättande i mån av förslitning.

2. Krigsutrustningsbidrag åtnjutes av sådan i § 2 mom. 1 a)—f) upptagen personal av officers eller underofficers tjänsteställning, som redan före mobiliseringen varit skyldig att hålla sig med uniform. Bidraget utgår vid krigstjänstgöringstidens början med 200 kronor för officer och likställd samt med 100 kronor för underofficer och likställd samt utbetalas samtidigt med krigslönen för första lönetermi. Överflyttas löntagare för krigstjänstgöring från ett truppband till ett annat eller inträder tillfälligt avbrott i krigstjänstgöringen, medför överflyttningen eller avbrottet icke rätt för löntagare att ånyo uppbära krigsutrustningsbidrag.

3. Därest krigstjänstgöringen för i mom. 2 nämnd personal utan avbrott fortgår över 3 månader eller, då avbrott ägt rum, sammanlagt får en motsvarande utsträckning, kan personalen, då förhållandena därtill

giva anledning, i enlighet med av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter, komma i åtnjutande av förnyat krigsutrustningsbidrag med högst hälften av det belopp, som vid krigstjänstgöringstidens början utbekommits. Sådant förnyat bidrag kan sedermera tillerkännas berörda personal efter varje ytterligare period av 3 månader.

4. Underofficer eller likställd, vilken, efter att såsom sådan hava uppburit krigsutrustningsbidrag enligt mom. 2, under krigstjänstgöringstid uppflyttats till officers krigslöneklass, utbekommer skillnaden mellan underofficers och officers enligt samma mom. utgående krigsutrustningsbidrag vid den efter uppflyttningen närmast följande utbetalningen av krigslön.

§ 19.

Stabskvartersbidrag.

Stabskvartersbidrag avser att vara en ersättning åt högre befälhavare för bestridande av sådana till egentliga krigskostnader icke hänförliga utgifter, som äro av beskaffenhet att icke kunna i vanlig ordning redovisas, t. ex. kostnader för underhåll åt personal, som tillfälligtvis måste tilldelas förplägnad i vederbörandes kvarter, representationskostnader och dylikt.

Stabskvartersbidrag må tillkomma högste befälhavaren för fälthären, arméchef, chef för självständig häravdelning, generalstabschef i högkvarteret, arméfördelningschef, kavallerifördelningschef, chef för självständig brigad, etappchef samt likställda chefer och utgå för tid samt med belopp, som Kungl. Maj:t för varje särskild befattningsinnehavare bestämmer.

IV. Resekostnads- och traktamentsersättning m. m.

§ 20.

Resekostnadsersättnings beräkning.

1. Resekostnadsersättning enligt detta reglemente omfattar gottgörelse för nödigt transportmedel för egen person, för betjänt åt personal, som enligt i fred gällande resereglemente äger medföra sådan, för hästskötare samt för egna tjänstehästar och medförda utrustnings effekter.

2. Kommer vid färd eller resa något av de i resereglementet angivna fortskaffningsmedel till användning, skola vid bedömning av vad som är att anse såsom nödigt transportmedel resereglementets bestämmelser tjäna till ledning.

3. Resekostnadsersättning utgår med de verkliga utgifternas belopp, enligt såvitt möjligt verifierad och av vederbörande chef godkänd räkning.

§ 21.

Traktamentsersättnings belopp.

Traktamentsersättning beräknas, då sådan enligt detta reglemente utgår, för varje från midnatt räknat kalenderdygn, som för förrättning helt eller delvis användes.

För officer, underofficer och likställd utgår sådan ersättning såsom lägre eller högre krigstraktamente med belopp, som för personal i de olika krigslöneklasserna upptages i bifogade traktamentstariff (Bil. V).

För manskap och därmed likställda utgår ersättningen i varje fall med belopp av 1 krona 50 öre för dygn; dock att till den, som icke genom kronans försorg beredes inkvartering, dessutom utgår nattkvartersersättning med 1 krona 50 öre för varje erforderligt nattkvarter.

§ 22.

Ersättningar för inställelse till och hemförlovning från krigstjänstgöring.

1. Vid armén tjänstgörande personal äger för inställelse till krigstjänstgöring åtnjuta resekostnadsersättning enligt § 20 för färd från fredstjänstgöringsorten till vederbörlig mobiliseringsort (utrustningsort) eller, där inställelsen skall ske å annan ort, till den sålunda bestämda orten.

Till krigstjänstgöring särskilt inkallad personal åtnjuter på angivna sätt bestämd resekostnadsersättning för färd från hemvistet i kyrkobokföringsorten till mobiliseringsorten (utrustningsorten); dock att, där annat fortskaffningsmedel än järnväg eller ångfartyg *använts för färden eller någon del därav, resekostnadsersättning härför icke åtnjutes i annat fall än då den väglängd, för vilken sådant fortskaffningsmedel anlitas, uppgår till minst 10 kilometer.* Styrker inkallad, att han vid färdens anträdande uppehållit sig å annan ort än kyrkobokföringsorten, äger han med nyss angivna inskränkning, utbekomma ersättning för färd från dåvarande vistelseorten inom riket eller, vid vistelse utom riket, från den plats inom riket, å vilken han vid färden först inträffar.

2. Vid avslutande av eller hemförlovning från krigstjänstgöring utgår resekostnadsersättning enligt § 20 till den personal, som skall kvarstå i tjänstgöring vid armén, för färd från den ort, där krigstjänst-

göringen upphör, till fredstjänstgöringsorten, och till övrig personal för färd från förstnämnda ort till hemvistet i kyrkobokföringsorten; *skolande i sistnämnda fall vid resekostnadsersättningens bestämmande för färd eller del av färd, för vilken anlitas annat fortskaffningsmedel än järnväg eller ångfartyg, tillämpas enahanda inskränkning, som i mom. 1 sägs.*

3. *Har någon vid inställelse till eller hemförlovning från krigstjänstgöring icke begagnat sig av sådan rätt till färd på järnväg utan kontant betalning, som jämlikt reglementet för militärtransporter på järnväg stått honom till buds, utgår icke till honom gottgörelse för järnvägsbiljett, som han i stället löst.*

4. För färd, som enligt mom. 1 eller 2 här ovan medför rätt till resekostnadsersättning, utgår därjämte till officerare, underofficerare och likställda bland den under § 2 mom. 1 a)–g) upptagna personal högre krigstraktamente, då färden sker såsom enskild resa, men allenast lägre krigstraktamente, då färden sker i trupp.

5. Företages färd, som enligt mom. 1 eller 2 här ovan medför rätt till resekostnadsersättning, såsom enskild resa, åtnjuter manskap bland den under § 2 mom. 1 a) och d) upptagna personal ävensom all under h) och i) i samma mom. hänförlig personal traktaments- och i förekommande fall nattkvarTERSERSÄTTNING enligt § 21. För dylik färd, vare sig den företages såsom enskild resa eller i trupp, utgår dessutom till den under § 2 mom. 1 h) och i) upptagna personal särskild färd-
avlöning med 50 öre för dag, dock icke för dag, då krigslön utgår.

§ 23.

Resekostnadsersättning under tjänstledighetsresa.

1. *Har någon av den under § 2 mom. 1 upptagna personal vare sig omedelbart av Kungl. Maj:t eller jämlikt i kommandoväg meddelade bestämmelser av vederbörande chef eller myndighet erhållit tjänstledighet av orsak, varom i mom. 2 här nedan sägs, äger den tjänstledige att för resa, som han under ledigheten i anledning av något av de i mom. 2 angivna förhållanden företager från tjänstgöringsort till ort inom riket och åter, åtnjuta resekostnadsersättning enligt § 20, med iakttagande dels att där annat fortskaffningsmedel än järnväg eller ångfartyg använts för färden eller någon del därav, resekostnadsersättning härför icke åtnjutes i annat fall än då den väglängd, för vilken sådant fortskaffningsmedel anlitas, uppgår till minst 10 kilometer, dels ock att, i den mån resa sker å krigsjärnväg, någon resekostnadsersättning för sådan del av resan icke må uppbäras.*

2. Ersättning enligt mom. 1 utgår, då tjänstledigheten beviljats
- a) i anledning därav att den tjänstlediges hustru, barn, fader eller moder eller annan av hans närmaste svårt insjuknat eller avlidit;
  - b) för den tjänstlediges personliga närvaro vid synnerligen viktigt affärssammanträde, rättegång, syn eller dylikt;
  - c) för nödig tillsyn över den tjänstledige tillhörig fast egendom, handels-, fabriks- eller annan industriell rörelse; samt
  - d) för avläggande av examen eller av annat prov för fortskriden lärokurs.

§ 24.

Under tjänsteresor och tjänsteförrättningar utgående resekostnads- och traktamentsersättning till personal med högre krigslön.

1. Personal, vilken uppbär krigslön enligt högre krigslönetariffen, äger att för tjänsteresa, som icke är hänförlig till färd i trupp, åtnjuta resekostnadsersättning enligt § 20 ävensom, vad beträffar officer, underofficer och likställd, lägre krigstraktamente eller, vad beträffar manskap och därmed likställda, traktaments- och i förekommande fall nattkvarTERSERSÄTTNING enligt § 21. Återvänder personalen inom 10 timmar till den ort, varifrån tjänsteresan anträtts, utgår dock icke krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning.

2. Har någon av den i mom. 1 nämnda personal att verkställa till tjänstgöring i trupp ej hänförlig tjänsteförrättning å annan ort än den, där vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. befinner sig, eller där han har sin vanliga krigstjänstgöring, åtnjuter han för sådan tjänstgöring icke krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning i annan mån än som jämlikt mom. 1 tillkommer honom för resa till eller från tjänstgöringsorten.

3. Vid färd i och tjänstgöring med trupp utgår för i mom. 1 nämnd personal i intet fall särskild ersättning.

§ 25.

Under tjänsteresor och tjänsteförrättningar utgående resekostnads- och traktamentsersättning till personal med lägre krigslön.

1. Personal, vilken uppbär krigslön enligt lägre krigslönetariffen, äger att för tjänsteresa, som icke är hänförlig till färd i trupp, åtnjuta resekostnadsersättning enligt § 20 ävensom med det undantag, varom i mom. 4 sägs, vad beträffar officer, underofficer och likställd, högre krigs-

traktamente eller, vad beträffar manskap och därmed likställda, traktaments- och i förekommande fall nattkvartersersättning enligt § 21.

2. Har officer, underofficer eller likställd på aktiv stat, vilken uppstår krigslön enligt lägre krigslönetariffen, sin tjänstgöring förlagd till annan ort än den, där han har sin förläggningssort i fredstid, åtnjuter han för sådan tjänstgöring lägre krigstraktamente; dock att dylik ersättning icke utgår, då nämnda personal för tjänstgöring med eller färd i trupp har att avlägsna sig från sin freds-förläggningssort allenast för kortare tid än två dygn.

3. Har löntagare, vilken uppstår krigslön enligt lägre krigslönetariffen och icke redan på grund av mom. 2 äger åtnjuta krigstraktamente, att verkställa till tjänstgöring i trupp icke hänförlig tjänsteförrättning å annan ort än den, där vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. befinner sig, eller där löntagaren har sin vanliga krigstjänstgöring, utgår, med det undantag, varom i mom. 4 sägs, för sådan förrättning till officer, underofficer och likställd lägre krigstraktamente samt till manskap och därmed likställda traktamentsersättning och i förekommande fall nattkvartersersättning enligt § 21.

4. Krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning enligt mom. 1 eller mom. 3 utgår icke i de fall, då personal efter verkställd tjänsteresa och tjänsteförrättning inom 10 timmar återvänder till den ort, varifrån tjänsteresan anträtts. -

5. Vid färd i och tjänstgöring med trupp utgår för personal, som uppstår krigslön enligt lägre krigslönetariffen och icke på grund av mom. 2 äger åtnjuta krigstraktamente, i intet fall särskild ersättning.

V. Åtgärder vid övergång till krigsfot och återgång till fredsfot.

§ 26.

Avräkning mellan freds- och krigsavlönning.

1. I fred intjanta avlöningsförmåner från fjärde huvudtiteln förfalla till betalning dagen före krigstjänstgöringstidens inträde.

2. Har personal, å vilken detta reglemente äger tillämpning, vid krigstjänstgöringstidens början redan för löpande månad uppburit lön på aktiv stat eller reservstat jämte andra i förskott utgående kontanta förmåner eller ock pension och fyllnadspension från arméns pensionskassa, ifrågakommer under krigstjänstgöringstiden icke någon återbetalning av nämnda fredsavlönings- eller pensionsförmåner, i den mån de-

samma belöpa sig på den del av sagda månad, för vilken åtnjutits krigslön eller annan efter samma grunder som krigslön utgående ersättning enligt detta reglemente.

Återinträder personalen efter krigstjänstgöringstidens slut i beställning på aktiv stat eller reservstat eller tillträder densamma ånyo pension, skall emellertid sådan återbetalning ske genom avdrag från fredsavlönings- eller pensionsförmånerna vid löne- och pensionsutbetalningarna under närmaste kvartal.

Omförmälda avdrag beräknas efter det antal dagar av första krigstjänstgöringsmånaden, som återstod, då krigslön och annan ersättning enligt detta reglemente tillträdde, och utgår med ett belopp för dag, som motsvarar $\frac{1}{30}$ av summan av de i förskott uppburna fredsavlönings- eller pensionsförmånerna för månaden.

Har löntagare avlidit, skall återbetalning, varom i detta mom. sägs, icke ifrågakomma.

3. Efter krigstjänstgöringstidens utgång äger personal, som frånträder avlöningsförmåner enligt detta reglemente och tillträder lön på aktiv stat eller reservstat under fjärde huvudtiteln, att från och med dagen efter det nämnda frånträdande skett uppbära sina i förskott utgående kontanta fredsavlöningsförmåner efter i mom. 2 angiven beräkning för återstående del av löpande månad.

VI. Avlöning åt krigsfångar från fientlig armé.

§ 27.

Förskjutande av avlöning.

Fientlig armé tillhörande officer eller likställd från land, med vilket överenskommelse träffats om ersättning för förskjuten avlöning åt krigsfångar, åtnjuter under fångenskapen avlöning för lönetermi med belopp, som motsvarar den del av krigslönen enligt högre krigslönetariffen, vilken enligt § 11 personal i jämförlig krigslöneklass äger uppbära i krigstjänstgöringsorten.

Lägre krigslönetariff.

	Krigslöneklasser.	Tab. A.	Tab. B.
		Kronor.	Kronor.
I. Personal, krigstjänstskyldig oberoende av värnpliktslagens bestämmelser.			
<i>Officerare.</i>			
Generalsperson	1. krigslöneklassen	300	335
Överste	2. " "	260	¹ 290
Överstelöjtnant	3. " "	245	275
Major	4. " "	230	² 265
Kapten 1. klass	5. " "	³ 180	205
Kapten 2. klass	6. " "	165	190
Löjtnant 1. klass	7. " "	140	150
Löjtnant 2. klass	8. " "	⁴ 110	125
Underlöjtnant (fänrik)	9. " "	75	⁵ 85
	10. " "	65	75
	11. " "	65	75
<i>Underofficerare.</i>			
Fanjunkare	12. krigslöneklassen	65	75
Sergeant 1. klass	13. " "	55	60
Sergeant 2. klass	14. " "	⁶ 50	⁷ 55
<i>Manskap.</i>			
Furir 1. klass	15. krigslöneklassen	—	⁸ 22
Furir 2. klass	16. " "	—	15 50
Korporal	17. " "	—	12 50

¹ För generalfältläkare² För överfältläkare³ För chefen för krigsskolan⁴ För tyg- eller fabriksingenjör⁵ För fältläkarstipendiat på aktiv stat⁶ För konstapel och extra konstapel vid fästningspolis⁷ " " " " " " " " " " " "⁸ För förrådsvaktnästare

skall krigslönen utgöra 310 kronor.

" " " 230 "

" " " 195 "

" " " 130 "

" " " 105 "

" " " 45 "

" " " 50 "

" " " 32 " 50 öre.

	Krigslöneklasser.	Tab. A. Krigslön för termin till sådan officers- och under- officersper- sonal, som bibehåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura.		Tab. B. Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal.	
		Kronor.		Kronor.	
Vice korpral	18. krigslöneklassen	--	—	10	—
Menig beställningsman	19. ”	—	—	8	10
Menig volontär	20. ”	—	—	7	10
II. Värnpliktig personal.					
<i>Officerare.</i>					
Konstituerad kapten	21. krigslöneklassen	—	—	40	—
Konstituerad löjtnant	22. ”	—	—	30	—
Konstituerad underlöjtnant (fänrik)	23. ”	—	—	25	—
<i>Underofficerare.</i>					
Konstituerad fanjunkare	24. krigslöneklassen	—	—	20	—
Konstituerad sergeant	25. ”	—	—	15	—
<i>Manskap.</i>					
Konstituerad furir	26. krigslöneklassen	—	—	12	50
Konstituerad korpral	27. ”	—	—	10	—
Konstituerad vice korpral	28. ”	—	—	7	50
Menig värnpliktig	29. ”	—	—	5	—

Anm. Angående förhöjning i krigslönen för innehavare av beställning, med vilken är förenat särskilt årsarvode, ävensom för personal, berättigad till ålderstillägg, är stadgat i krigsavlösningsreglementet § 13.

Högre krigslönetariff.

I. Personal, krigstjänstskyldig oberoende av värnpliktslagens bestämmelser.	Krigslöneklasser.	Tab. A. Krigslön för termin till sådan officers- och underofficerspersonal, som bibehåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura			Tab. B. Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal		
		att uppbäras i krigstjänstgöringsorten.	att avsättas i bank.	Summa.	att uppbäras i krigstjänstgöringsorten.	att avsättas i bank.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
<i>Officerare.</i>							
Generalsperson	1. krigslöneklassen	150	235	385	150	270	420
		140	205	345	140	¹ 235	¹ 375
Överste	3. "	120	190	310	120	220	340
		120	175	295	120	² 210	² 330
Överstelöjtnant	5. "	100	³ 135	³ 235	100	160	260
Major	6. "	90	120	210	90	145	235
Kapten 1. klass	7. "	60	115	175	60	125	185
Kapten 2. klass	8. "	60	⁴ 85	⁴ 145	60	100	160
Löjtnant 1. klass	9. "	40	60	100	40	⁵ 70	⁵ 110
Löjtnant 2. klass	10. "	40	50	90	40	60	100
Underlöjtnant (fänrik)	11. "	40	45	85	40	55	95
<i>Underofficerare.</i>							
Fanjunkare	12. krigslöneklassen	30	55	85	30	65	95
Sergeant 1. klass	13. "	20	50	70	20	55	75
Sergeant 2. klass	14. "	20	⁶ 45	⁶ 65	20	⁷ 50	⁷ 70
<i>Manskap.</i>							
Furir 1. klass	15. krigslöneklassen	—	—	—	10	⁸ 12	⁸ 22
Furir 2. klass	16. "	—	—	—	10	5	15
Korporal	17. "	—	—	—	8	4	12

- ¹ För generalfältläkaren skall krigslönen utgöra 395 kronor, varav avsättas i bank 255 kronor.
² För överfältläkare " " " 295 " " " " " 175 "
³ För chefen för krigsskolan " " " 250 " " " " " 150 "
⁴ För tyg- och fabriksingenjör " " " 160 " " " " " 100 "
⁵ För fältläkarstipendiat på aktiv stat " " " 130 " " " " " 90 "
⁶ För konstapel och extra konstapel vid fästningspolis " " " 60 " " " " " 40 "
⁷ För d:o d:o " " " 65 " " " " " 45 "
⁸ För förrådsavaktmästare " " " 32 kr. 50 öre " " " " " 22 " 50 öre.

	Krigslöneklasser.	Tab. A. Krigslön för termin till sådan officers- och underofficerspersonal, som bibehåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura			Tab. B. Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal		
		att uppbäras i krigstjänstgöringsorten.	att av-sättas i bank.	Summa.	att uppbäras i krigstjänstgöringsorten,	att av-sättas i bank.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Vice korpral	18. krigslöneklassen	—	—	—	6	4	10
Menig beställningsman	19. »	—	—	—	5	3 10	8 10
Menig volontär	20. »	—	—	—	5	2 10	7 10
II. Värnpliktig personal.							
<i>Officerare.</i>							
Konstituerad kapten	21. krigslöneklassen	—	—	—	60	20	80
Konstituerad löjtnant	22. »	—	—	—	40	20	60
Konstituerad underlöjtnant (fänrik)	23. »	—	—	—	40	15	55
<i>Underofficerare.</i>							
Konstituerad fanjunkare ...	24. krigslöneklassen	—	—	—	30	15	45
Konstituerad sergeant	25. »	—	—	—	20	15	35
<i>Manskap.</i>							
Konstituerad furir	26. krigslöneklassen	—	—	—	10	2 50	12 50
Konstituerad korpral	27. »	—	—	—	8	2	10
Konstituerad vice korpral ..	28. »	—	—	—	6	1 50	7 50
Menig värnpliktig	29. »	—	—	—	5	—	5

Anm. Angående förhöjning i krigslönen för innehavare av beställning, med vilken är förenat särskilt årsarvode ävensom för personal, berättigad till ålderstillägg, är stadgat i krigsavlöningsreglementet § 13.

Bil. III.

Förteckning,

utvisande till vilka krigslöneklasser den vid armén i fred anställda personalen å aktiv stat, å reservstat, över stat eller i reserv är att hänföra (i de fall, då samma personal icke genom konstituering uppflyttas till annan krigslöneklass).

1 krigslöneklassen.

Arméfördelningschef; chefen för generalstaben; generalfälttygmästaren; chefen för fortifikationen; generalintendenten; inspektören för infanteriet; inspektören för militärläroverken; generalsperson å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av den lön, som medföljer förenämnda beställningar.

2 krigslöneklassen.

Kommandanten i Boden; militärbefälhavaren å Gottland; inspektören för kavalleriet; annan generalsperson, som icke innehar eller innehaft den lön, som medföljer arméfördelningschefs eller likställd beställning; generalfältläkare.

3 krigslöneklassen.

Överste, förordnad såsom brigadchef.¹⁾

4 krigslöneklassen.

Överste och regementschef, icke förordnad såsom brigadchef;¹⁾ annan överste, som icke erhållit denna grad endast »i armén»;¹⁾ överfältläkare.

5 krigslöneklassen.

Chefen för krigshögskolan; chefen för krigsskolan; fälttygmästaren; överstelöjtnant och trängkårchef; annan överstelöjtnant, som icke erhållit denna grad endast »i armén»; fältläkare.

6 krigslöneklassen.

Chefen för artilleri- och ingenjörhögskolan; chefen för ridskolan; chefen för infanteriskjutskolan; chefen för artilleristaben; major och

¹⁾ Den, som innehar överstebeställning å aktiv stat eller reservstat och tilldelats generalmajors grad, hänföres till 2 krigslöneklassen.

trängkårchef; annan major, som icke erhållit denna grad endast »i armén»; tygmästare av 1. klassen; regementsläkare; fältveterinär.

7 krigslöneklassen.

Kapten (ryttmästare) av 1. klassen; kapten (ryttmästare) å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av kaptens av 1. klassen lön; styresman vid artilleriets fabriker och tygstater; tygmästare av 2. klassen; bataljonsläkare med kaptens av 1. klassen lön; bataljonsläkare å reservstat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av kaptens av 1. klassen lön.

8 krigslöneklassen.

Kapten (ryttmästare) av 2. klassen; annan kapten (ryttmästare), som icke innehar eller innehaft kaptens av 1. klassen lön och icke erhållit sin grad endast »i armén»; garnisonspastor; regementspastor; bataljonsläkare med kaptens tjänsteställning, vilken icke innehar eller innehaft kaptens av 1. klassen lön; bataljonsläkare vid *fältläkarkåren*; regementsveterinär; tyg- eller fabriksingenjör.

9 krigslöneklassen.

Löjtnant av 1. klassen; löjtnant å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av löjtnants av 1. klassen lön; bataljonsläkare i reserv med löjtnants tjänsteställning; fältläkarstipendiat; bataljonsveterinär med löjtnants av 1. klassen lön; bataljonsveterinär i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av löjtnants av 1. klassen lön; tyg- eller fabriksförvaltare av 1. klassen; öververkmästare; fortifikationskassör; departementsskrivare; *poliskommissarie vid fästningspolis*.

10 krigslöneklassen.

Löjtnant av 2. klassen; annan löjtnant, som icke innehar eller innehaft löjtnants av 1. klassen lön och icke erhållit sin grad endast »i armén»; bataljonsveterinär, som icke innehar eller innehaft löjtnants av 1. klassen lön; fältveterinärstipendiat med löjtnants tjänsteställning.

11 krigslöneklassen.

Underlöjtnant (fänrik), som icke erhållit denna grad endast »i armén»; fältveterinärstipendiat med underlöjtnants tjänsteställning.

12 krigslöneklassen.

Fanjunkare (styckjunkare, förvaltare vid intendenturkåren); tygförvaltare av 2. klassen; tygunderofficer; besiktningrustmästare; tygverkmästare; verkmästare av 1. klassen vid artilleriets fabriker och tygstater.

13 krigslöneklassen.

Sergeant av 1. klassen; sergeant å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av sergeants av 1. klassen lön; gevärshantverkare; tyghantverkare; hantverkare vid trängen; verkmästare av 2. klassen vid artilleriets fabriker och tygstater; tyg- eller fabrikksskrivare; fortmaskinist; *överkonstapel vid fästningspolis.*

14 krigslöneklassen.

Sergeant av 2. klassen; annan sergeant, som icke innehar eller innehaft sergeants av 1. klassen lön; radiotelegrafist; *konstapel och extra konstapel vid fästningspolis.*

15 krigslöneklassen.

Furir av 1. klassen; furir i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av furirs av 1. klassen lön; förrådsvaktmästare.

16 krigslöneklassen.

Furir av 2. klassen; furir i reserv, som icke förut å aktiv stat varit i åtnjutande av furirs av 1. klassen lön.

17 krigslöneklassen.

Korpral (konstapel); korpral (konstapel) i reserv.

18 krigslöneklassen.

Vice korpral; vice korpral i reserv.

19 krigslöneklassen.

Menig beställningsman.

20 krigslöneklassen.

Menig volontär.

Anm. Den, som innehar beställning över stat i *regemente* eller *kår* av högre tjänstegrad (tjänsteklass) än den, för vilken lön på stat uppbäres, hänföres till den mot den högre beställningen svarande krigslöneklassen. Därest den högre tjänstegraden (tjänsteklassen) motsvaras av två krigslöneklasser, hänföres han till den lägre avlönade av dessa klasser.

Bil. IV.

Tabell

till ledning för uträkningen av de belopp, med vilka förhöjning i krigslön till vissa innehavare av årsarvoden och ålderstillägg utgår enligt bestämmelserna i krigsavlöningsreglementet § 13.

Förhöjning i krigslön utgår för lönetermin med $\frac{1}{36}$ av arvodets eller ålderstilläggets årsbelopp, avrundat uppåt till närmaste hela tiotal ören, och utgör alltså förhöjningen exempelvis för:		
Årsbelopp av 2,400 kronor	.....	66: 70 kronor
» » 2,000 »	.....	55: 60 »
» » 1,500 »	.....	41: 70 »
» » 1,200 »	.....	33: 40 »
» » 1,000 »	.....	27: 80 »
» » 900 »	.....	25: — »
» » 800 »	.....	22: 30 »
» » 700 »	.....	19: 50 »
» » 600 »	.....	16: 70 »
» » 500 »	.....	13: 90 »
» » 400 »	.....	11: 20 »
» » 300 »	.....	8: 40 »
» » 200 »	.....	5: 60 »
» » 150 »	.....	4: 20 »

Bil. V.

Traktamenstariff,

utvisande med vilka belopp *lägre* och *högre krigstraktamente* skall utgå till personal i olika krigslöneklasser.

	Lägre krigstraktamente.		Högre krigstraktamente.	
	Kronor.		Kronor.	
Personal:				
tillhörande 1. och 2. krigslöneklasserna	8	—	15	—
» 3. » 4. »	7	—	13	—
» 5. krigslöneklassen	6	—	11	—
» 6. »	5	—	10	—
» 7., 8. och 21. krigslöneklasserna	4	—	8	—
» 9., 10., 11., 22. och 23. krigslöneklasserna	3	—	7	—
» 12. och 24. krigslöneklasserna	2	50	6	—
» 13., 14. och 25. »	2	—	5	—

Bilaga B.

Förslag

till

ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.

§ 1.

1. Envar, som, efter det order om allmän mobilisering utfärdats, åtnjuter krigslön, äger rätt att från och med den dag, då tjänstgöringen tager sin början, för varje dag bekomma en tillagad portion.

Skulle endast en del av krigsmakten ställas på krigsfot, tillkommer portion enligt denna förordning allenast dem, vilka under tjänstgöring vid denna del åtnjuta krigslön.

2. Under tjänstledighet och permission upphör all rätt till förplägnad.

3. Krigsfångar åtnjuta portion i enlighet med bestämmelserna för arméns manskap.

4. Civil personal vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v., som icke åtnjuter krigslön (t. ex. auditörer, post-, telegraf- och järnvägspersonal m. fl.), äger att mot ersättning utfå portion. Ersättningens belopp bestämmes av vederbörlig central krigsförvaltningsmyndighet.

§ 3.

1. Portion utbekommes vid det truppförband, stab, formation o. s. v., där den till portion berättigade är ständigt eller tillfälligt tjänstgörande, och skall vara av likartad beskaffenhet för samtliga portionstagare. Kan vid stab, formation o. s. v. portion icke lämpligen tillhandahållas på sätt i § 2 förutsättes, hänvisas personalen vid densamma för erhållande härav till annat förband eller anordnas eljest förplägnaden genom vederbörlig krigsförvaltningsmyndighet på för kronan billigaste sätt. Vad sålunda stadgats gäller jämväl beträffande personal, som av tjänsteförrättning förhindras att vid eget truppförband utbekomma sin förplägnad.

2. Avdelning eller enskild person, som blivit skild från sitt förband och icke inom närmaste tiden kan återvända till detsamma, må, där så kan ske, erhålla förplägnad från annat förband.

3. Sjuk eller sårad, som avpolletterats till eller eljest upptagits av sjukvårdsformation eller intagits å sjukvårdsanstalt, förplägas vid densamma.

§ 4.

1. För den, vilken icke begagnar sig av förplägnad, som enligt bestämmelserna i § 3 blivit för honom anordnad, utgår icke någon ersättning för portion.

2. Den, som råkat i krigsfångenskap eller avvikit från sitt truppförband, äger icke heller rätt till ersättning för portion under tiden för uteblivandet.

3. Har personal, som avses i § 3 mom. 2, nödgats på egen kostnad förskaffa sig förplägnad, kan dock enligt vederbörlig krigsförvaltningsmyndighets bestämmande ersättning utbetalas för vad personalen sålunda oundgängligen utgivit.

4. Angående rätt för landstormsman att utfå ersättning för föda, varmed han måst förse sig vid inkallandet, är stadgat i värnpliktslagen.